

SPORT

Klimathotet mot vintersporterna: ”Det kommer vara en utmaning att kunna tävla”

PUBLICERAD I GÅR 18:35

Barmark, och en sträng av konstsnö, under den norska skidpremiären i Beitostølen i november. Foto: Heiko Junge/TT

Skjut på säsongen några veckor. Eller samla fler tävlingar på samma ort.

Det är två förslag från svenska vinteridrottare för att möta snösporternas största hot:

Klimatförändringarna.

Samtidigt står det klart att högt uppsatta klimatmål inte kommer att nås.

UTVALD LÄSNING I DIN MEJLBOX

DN:s klimatreporter Jannike Kihlberg ger dig veckans viktigaste läsning om klimatkrisen – nyheter, granskningar, fördjupningar och intervjuer.

[Skaffa nyhetsbrev](#)

Alpinåkarna tvingades se sju raka tävlingar ställas in i Mellaneuropa i början på säsongen.

I skidskyttet gjorde det alltför varma klimatet att IBU-cuppremiären, nivån under världscupen, i norska Sjusjøen fick styrkas. Och när svenskarna premiärtävlade i Idre i mitten av november var det på en vit sträng av konstsnö, omgiven av grönbrunt gräs.

– Vi är ju en vinteridrott, så vi behöver snö. Och vintrarna blir ju inte direkt längre, konstaterar skidskyttestjärnan Elvira Öberg.

– Glaciärerna gick knappt att åka på i somras, tillägger OS-ettan i storslalom Sara Hector.

– Det var riktigt, riktigt dåligt.

Även längdåkarna har märkt skillnad. Konstsnö är i dag en självklarhet i världscupen.

– Snö är ju ett stort bekymmer, säger Jonna Sundling, OS-guldmedaljör i sprint.

– Det har blivit sämre nu, jämfört med när jag började åka skidor.

”Glaciärerna gick knappt att åka på i somras”, säger Sara Hector, här under försäsongsträning på glaciären i österrikiska Sölden. Foto: Joel Marklund/Bildbyrån

DN har tidigare skrivit om hur Jämtlands län, med skidskytte- och längdskidbasen Östersund och alpinmeckat Åre, tappat 1–2 snö dagar per år. [På tjugo år handlar det enligt SMHI om en månad kortare skidsäsong.](#)

I norra Sverige i stort har vintrarna blivit 1,5-2 grader varmare under den senaste 30-årsperioden jämfört med år 1961–1990.

Det är idioti att vi ska jobba ihjäl oss innan jul för att göra snö när det inte finns naturligt.

Ska turistorter i fjällvärlden överleva i ett varmare klimat kan en lösning vara att skjuta på skidsäsongen.

– Det är idioti att vi ska jobba ihjäl oss innan jul för att göra snö när det inte finns naturligt. När vi stänger på våren är det jättefint på fjället, men då har folk tappat intresset, [sade](#) Markus Eriksson, vd för Hemavan alpint, till DN i november.

Problemen ser likadana ut på många håll i världen.

Samtidigt har klimatfrågorna fått allt större utrymme i elitidrotten.

När det svenska alpinlandslaget för fem år sedan gick ut med målet att halvera sina utsläpp till 2022 – vi återkommer till hur det gick med det – var man mer eller mindre [det enda landslaget i Sverige med ett uttalat klimatprojekt](#).

I dag pratas det på ett annat sätt om framtidens utmaningar.

– Ja, det tycker jag absolut, säger skidskytten Sebastian Samuelsson.

– I år var sjunde året som vi var i Idre på läger före säsongen. De första åren vi var där hoppades man på snö, så man kunde åka på naturspår runt fjället. Men nu är det självklart att det inte kommer vara så.

De första åren vi var där hoppades man på snö, så man kunde åka på naturspår runt fjället. Men nu är det självklart att det inte kommer vara så.

Slalomspecialisten Anna Swenn-Larsson:

– Jag tror att de flesta landslag i dag jobbar med det här på något sätt.

– Men det är svårt. Vi ”måste” ju flyga, för att kunna leverera på den nivå vi vill. Då går det inte att åka tåg i tre dygn innan man ska stå på start. Men sen får man göra sitt bästa för att kompensera för det.

uppvisa en stabil medeltemperatur på under noll grader i februari månad.

I Frankrike har skidskytteikonen Martin Fourcade, medlem i IOK:s aktivas kommitté, reagerat på hur konstsnö transporteras till tävlingsorterna i världscupen.

– Jag var på plats i Le Grand-Bornand samma dag som de kom dit med snön. De bilderna är starka och slående, och svåra att försvara, säger Fourcade till tidningen [Le Dauphiné Libéré](#).

Snö är en stark symbol för vinteridrottare, fortsätter han.

– Det blir lite som en isbjörn som ser sitt isflak smälta.

Det blir lite som en isbjörn som ser sitt isflak smälta.

Hela situationen är oroväckande, och egentligen världspolitik, säger trefaldiga OS-medaljören och skidskytten Elvira Öberg till DN:

– Det kommer vara en utmaning att kunna tävla, och också att göra det på ett hållbart sätt.

Elvira och Hanna Öberg under skidskytteträning i Idre i slutet av oktober. Foto: Anders Wiklund/TT

När DN frågar vinterstjärnorna vad idrotten kan göra för att ställa om kommer flera förslag upp på bordet.

Under pandemin gjorde skidskyttevärldscupen, men inte längdvärldscupen, om programmet på så vis att åkarna tävlade flera veckor på samma ställe.

Då handlade det om att minska smittspridning. Ett liknande upplägg kan hjälpa klimatet.

– Det skulle jag tycka var otroligt bra. För det underlättar för oss åkare – och minskar resandet, säger Elvira Öberg.

Samtidigt är skidskyttarna beroende av publiken för att överleva, konstaterar hon, och att byta tävlingsorter är bra för intresset.

Kollegan Martin Ponsiluoma håller med.

– Det kan kanske bli svårt att välja vilka orter som ska få tävlingarna. Det är klurigt.

Skidbackar såsom Hemavans anläggning i Västerbotten, här i mitten av november, lever på lånad tid när vintersäsongen blir kortare av varmare klimat. Foto: Erik Simander

Ett annat förslag ligger i linje med det som diskuterades här ovan: Goda tävlingsförhållanden är ofta svåra att få till tidigt på säsongen.

– Jag ser inte att det skulle vara orimligt att skjuta på säsongen kanske tre veckor, för det är ju ofta fantastiskt fina förutsättningar i april, säger Stina Nilsson – längdåkaren som har blivit skidskytt.

– Man kanske inte ska behöva tvinga fram snö så tidigt.

Svensken Olle Dahlin är ordförande i det internationella skidskytteförbundet (IBU).

Medvetandegraden kring klimatfrågor har ökat i rörelsen, säger han. IBU har som mål att bli en klimatneutral organisation till 2030 och i dagarna meddelades även att förbundet ska ingå i ett treårigt EU-projekt ihop med två andra idrotter, i syfte att sätta fokus på frågan.

Men en förskjuten säsong ser Dahlin inte som ett alternativ:

– En del andra sporter startar säsongen betydligt tidigare.

– Men när vi startar sista helgen i november är det ganska okej ändå. Och alla arrangörer före jul baserar ju sina tävlingar på sparad snö.

Alla arrangörer före jul baserar ju sina tävlingar på sparad snö.

Han fortsätter:

– Gränsen åt andra hållet går någonstans där vi har den sista världscupen, i slutet av mars. Då börjar det bli varmt och egentligen sämre förhållanden.

Och kan det bli aktuellt med färre tävlingsorter, som under pandemin?

– Vi försöker hela tiden optimera logistiken, så att det ska bli logiskt kring hur vi reser. Men under pandemin hade vi ingen publik, därför var det enklare att köra två veckor på samma ort. Annars är det väldigt tufft för en arrangör, det är nästan omöjligt att få funktionärer i två veckor, säger skidskyttebasen.

– Sen vill vi också vara på lite olika ställen för att våra fans ska få möjlighet att se sporten. I slutändan ger ju det en intäkt.

Stina Nilsson under Sverigepremiären i skidskytte i Idre i november. "Jag ser inte att det skulle vara orimligt att skjuta på säsongen kanske tre veckor", säger hon. Foto: Johanna Wallén/Bildbyrån

Så hur gick det för alpinåkarna som stack ut hakan med sitt klimatmål 2017?

Alpina landslaget stod för fem år sedan för fyra gånger mer koldioxidutsläpp än en genomsnittlig svensk.

Utsläppen skulle halveras till 2022.

– Vi kommer inte kunna rädda världen, men vi kan i alla fall påbörja det lite, sade dåvarande alpinchefen Tommy Eliasson Winter till DN.

I dag säger Kalle Olsson Bexell, marknads- och kommunikationschef för alpint och skicross på Svenska skidförbundet, att målet blir svårt att nå.

Fjölårssäsongens siffror håller just nu på att analyseras utifrån det så kallade green-house-gas protocol (GHG-protokollet). Säsongen 2020–21 minskade man visserligen utsläppen med 46 procent – men:

– Det är inga siffror som vi tror är bestående eftersom det var ett coronaår, det blev mycket färre resor, säger Olsson Bexell.

– Däremot ser vi en nedgång och det är kul. Sen hur stor den är, det vet vi inte än. Vi håller på att sätta ett nytt mål nu.

Hade vi inte satt upp något mål så hade vi inte kommit någonstans.

Är det ett misslyckande att ni inte lyckades halvera utsläppen?

– Nej. Eller det får man se som man vill. Hade vi inte satt upp något mål så hade vi inte kommit någonstans. Nu pratar vi mycket mer klimat inom förbundet och alla tränare har börjat ta ansvar för att vi till exempel stannar längre på samma ställe när vi åker bort. Och vi har förlagt mer träning i Sverige och Norden.

Ingen ovanlig syn. En skidbacke av konstgjord snö i Ruhpolding, Tyskland. Arkivbild.
Foto: Matthias Schrader/AP

Svenska skidförbundet har skissat upp fem fokusområden för att få ner utsläppen. Ett är att minska antalet träningsläger utanför Europa – men här gör tävlingskalendern från det internationella skid- och snowboardförbundet (Fis) det svårt.

Den här alpinsäsongen stod åtta världscuptävlingar i Mellaneuropa på schemat redan före mitten av november.

För att få tillräcklig träning före säsongstart flögs de svenska alpindamerna till Argentina.

– Vi är ju ändå ett idrottsförbund och måste kunna vara med och konkurrera. Men det här var en jättefråga, hur vi skulle göra, säger Kalle Olsson Bexell.

– Vi fattade beslutet (om att åka till Argentina) eftersom det enligt oss inte fanns något annat alternativ för att optimera vår prestation, för de åkare som skulle börja tävla tidigt.

Eftersom det var dåligt med snö nere i Europa och på glaciärerna?

– Exakt, säger Olsson Bexell och fortsätter även han:

– En sak jag tycker man kan titta på är att förskjuta säsongen. Om vintrarna kommer senare och senare så kommer vi att behöva resa längre och längre för att få träning inför världscuppremiärerna, utifrån ett klimatperspektiv är det lite knasigt.

Skid-VM i tyska Oberstdorf 2021. Jonna Sundling i tät. Foto: Karl-Josef Hildenbrand/TT

I Fis är svensk-britten Johan Eliasch ordförande sedan 2021.

Fis, som rymmer allt från snowboard och alpint till längdåkning och backhoppning, har som mål att [halvera de utsläpp](#) som organisationen genererar till 2030.

– Det mesta är kopplat till resor, såväl flyg som bil, sade Eliasch till [Dagens Industri](#) förra året.

– En lösning är att använda elbilar men det är fortsatt stor osäkerhet kring hur elen genererats. Att skapa en mer effektiv tävlingskalender uppdelad i geografiska block, så att skidåkare och publik inte behöver åka från Europa till USA ena dagen för att åka tillbaka nästa, är en annan lösning.

Är det ett alternativ?

Kalle Olsson Bexell på Svenska skidförbundet säger att en sådan diskussion förs inom Fis, men att det ännu inte finns något beslut.

– Men kan vi stanna längre på ett ställe så vore det väldigt bra.

TEXT

Lisa Edwinsson

lisa.edwinsson@dn.se

© Detta material är skyddat enligt lagen om upphovsrätt